

A DEUTSCHE STAATSBIBLIOTHEK UJ ÉPÜLETE NYUGAT-BERLINBEN

A berlini Deutsche Staatsbibliothek Nyugat-Németországban visszatartott és Marburgban őrzött állományrészeiből az NSzK egy második Deutsche Staatsbibliothekot állít fel. Az akció pénzügyi fedezetét a "Stiftung Preussischer Kulturbesitz" néven létesített alapítvány biztosítja. A könyvtár fejlesztésébe nagy erőket vetnek be. 1962-től 1965-ig a gyarapítási keret az évi 855 000 márkáról 1 700 000 márkára emelkedett (ebből 500 000 márkát irányoztak elő kötetésre.) A személyzet létszáma 1962-ben 157, 1965-ben 236 volt. A gyarapítás súlypontja a kelet-európai és kelet-ázsiai államokból származó, illetve ezekről szóló irodalom, valamint a valamennyi országból származó és a legkülönbébb szakterületekhez tartozó tudományos folyóiratok beszerzésén van. Jelenleg 15 000 kurrens folyóirat jár a könyvtárba, ebből 11 500 a külföldi. A monográfia-beszerzés sok területen még nem kielégítő, mivel a keretből erre nem futja. A teljes állomány jelenleg 2 100 000 kötet.

A kézirat- és autográfia-gyűjteményt néhány nagyobb hagyaték és magángyűjtemény (Fichte, Fontane, Feruccio Busoni, Mendelssohn stb.) megszerzésével sikerült gyarapítani.

A könyvtárközi funkciók közül a kiadványcsere (20 országgal cserélnek hivatalos kiadványokat) és a "Gesamtverzeichnis ausländischer Zeitschriften und Serien" (Külföldi folyóiratok és sorozatok központi címjegyzéke) szerkesztése áll az előtérben. Utóbbiban eljutottak az R betűig.

A Nyugat-Berlinben emelendő könyvtáráépületre a tervpályázatot 1963-ban irták ki. Követelményként többek között kikötötték, hogy az épület 9 millió könyv befogadására legyen alkalmas és "derüs méltóságot" sugározzon. A bizottság a 11 pályázó közül Scharoun építész-mérnöknek ítélte az első díjat. A neves építész tervei szerint készült többek között a Filharmónia épülete, amely a leendő könyvtár közelében áll. A könyvtár nagyméretű, magas oszlopokon nyugvó be-

járata hosszan elnyúlik. A baloldali szárny felől az épület emelkedik, szarkofagszerű kiképzésben. A belső kiképzés szintén artisztikus. A bejárat földszinti terembe vezet, itt eredetien és ötletesen elrendezett lépcsősorok adják meg a derűs méltóságot. A belső hosszanti folyosó kb. 60 m hosszú és 10 m magas. A könyvtár szive az olvasóterem, a közepén krátterszerű bemélyedéssel. Az építkezést 1966 elején kezdték meg.

A könyvtár főigazgatója 1965-ben az Egyesült Államokban járt s új könyvtárépületek és berendezések tanulmányozásából igyekezett ösztönző gondolatokat meríteni. A marburgi katasztrofális helyiség-viszonyok miatt egyes osztályokat már 1965-ben Nyugat-Berlinbe kellett átvinni. A könyvtár jelenlegi címe: Staatsbibliothek der Stiftung Preussischer Kulturbesitz, 1 Berlin 33 (Dahlem), Archivstrasse 12-14.

A Deutsche Forschungsgemeinschaft [NSzK] 1965 elején - kezdő segítségként - 192 000 nyugat-német márka utalványozását engedélyezte a könyvtárközi kölcsönzés racionalizálására. Ez az összeg lehetővé teszi, hogy 28 nagy tudományos könyvtár az egyes folyóiratcikkekre vonatkozó külső kéréseket térítésmentes xerox-másolattal elégítse ki, szemben az eddigi gyakorlattal, vagyis rendszerint egész folyóirat-évfolyamok elküldésével. Az akció abból a meggyőződésből indul ki, hogy xerox-másolatok térítésmentes rendelkezésre bocsátása a könyvtárközi kölcsönzés keretében a könyvtárhasználat legitím formája és hogy a másolatok előállítására fordított összeggel szemben lényeges megtakarítás érhető el a csomagolásnál, szállításnál, kötetésnél, nyilvántartásnál. A xerox-másolat ezenkívül előnyösebb a használó szempontjából. Az akció célja, hogy az egységes rendezés útját egyengesse. (Zeitschrift für Bibliothekswesen u. Bibliographie, 1966. 1. no. 60. p.)

A Német Könyvtárszövetség Katalogizálási Szakbizottságának elnöke, Peter Kitzel és a Deutsche Bücherei munkatársa, Heinz Höhne - Günter Pflug (Bochum) meghívására - résztvett a Bonnban, 1965. okt. 21-22.-én katalogizálási kérdéseket megvitató tanácskozáson. Elsősorban a "Zeitschrift für Bibliothekswesen u. Bibliographie" külön füzeteként megjelent szabályzat-rész tervezetét tárgyalták meg (a besorolások rendjéről). Megvitatták ezen kívül a testületi szerephez vonatkozó szabályzat-tervezetet és a névforma alapelveit.

Ami a további munkákat illeti, a tanácskozáson megegyezés történt, hogy a Német Könyvtárszövetség a teljes szabályzat mely részeinek tervezetét dolgozza ki (szerző vagy tárgyi cím alatti felvétel, az ún. "Kategorienschriften" feldolgozása, fordítások, transliterációs kérdések), igyekezve biztosítani Ausztria, Svájc és Luxemburg képviselőinek részvételét a munkában. El kell érni, hogy a Párizsi Konferencia ajánlásainak megfelelően egy valamennyi német nyelvű országra érvényes egységes szabályzat jöjjön létre. (Mitt. Wiss. Bibl. DDR, 1966. 1. no. 1-2.p.)